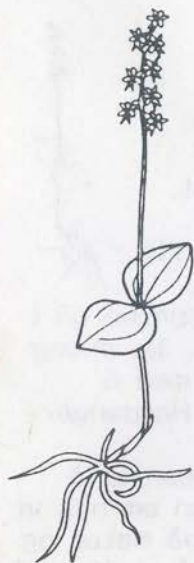

Listéra

1 - 1986

MED

VINTERENS

PROGRAM

TELEMARK BOTANISKE FORENING

LISTÉRA?

Hva er nå dette?

Listera cordata heter vårt lille emblem, småtvebladet, og det er en plante som er ganske vanlig, tror vi, over det meste av Telemark. Denne arten skal angivelig være en plante som trives rett så bra mange steder, ikke minst i Telemarks barskoger. Men den kan like gjerne gå i bjørkeskogen der barskogen ikke vil mer mot fjellet. Ja, endog der bjørka har gitt opp, fortsetter *Listera cordata* med å finne seg vokseplasser. I alle fall opp til 1190 m på Hardangervidda i Vinje.

Denne gangen er imidlertid *Listera* noe annet. Meningen er å forsøke å lage et litet blad med hyggelig informasjon om hva vi stiller med i TBF, særlig til dem som vi sjelden ser på møter og turer, dem ute i "kantene av utbrdelsesområdet" så å si. Kanskje kan dere sende oss noen tanker om det vi driver med eller ønsker dere har om hva vi skulle drive med. Kanskje kan vi en og annen gang fortelle litt om en planteart eller en slekt og hvordan det er med denne i fylket vårt. Kanskje kan vi bruke *Listera* til å finne ut mest mulig om en art, bl.a. ved hjelp av dere. Vi får se hva vi tør finne på etterhvert.

Vi kan godt tenke oss en spalte med spørsmål. En egen spalte bør vel kunne kalles "Siden sist", og om noen har fått en bok som bør anbefales, tar vi med gjerne litt om den også. En nyfunnspalte behandlet med varsomhet bør vel også være med. En mening, en historie eller gjerne et dikt tar vi imot fra dere. Det kan være ting knyttet til en naturopplevelse, en tur eller om et eller annet du vil fortelle om fra naturen. Det behøver nødvendigvis ikke bare være om blomster. Har du en tegning inntil eller som eget bidrag, tar vi imot med takk.

Som du sikkert forstår ønsker vi at vi kan få til en "program-innpakning" som kan skape kontakt og som vi kan bruke til informasjon. Noe alvorlig botanisk tidsskrift eller høytidelig medlemsblad ønsker vi oss ikke i første rekke.

Med hilsen

STYRET.

GRATULERER MED DAGEN!

Den 2. desember 1935 ble Norsk Botanisk Forening stiftet på Universitetet i Oslo. 47 personer var tilstede på stiftelsesmøtet. Den første formannen ble den seinere professor Johannes Lid, en av norsk botanikks store støttepilarer gjennom mange år.

I løpet av 1936 steg antallet medlemmer sterkt, 163. I 1937 ble den første lokalavdelingen stiftet og fikk navnet Trøndelagsavdelingen av NBF. Her ble en av Telemark Botaniske Forenings gjester, den senere konservator, nå professor, Ove Arbo Høeg, valgt inn som sekretær. Han ble seinere også viseformann i NBF's hovedstyre, og seinere virket han som redaktør for Blyttia, NBF's medlemsblad, i to perioder, 1949-51 og 1953-64.

NBF's medlemsblad ble så vedtatt gitt ut, og dette fikk naturlig nok navnet Blyttia, tilegnet Mathias Numsen Blytt og hans sønn Axel Blytt. Blyttia ble første gang utgitt 19. mai 1943 som var hundreårsdagen for Axel Blytts fødselsdag.

I 1957 ble Vestlandsavdelingen stiftet og fikk sitt "hovedsete" i Bergen, og Rogalandsavdelingen startet opp i Stavanger i 1962. Sørlandsavdelingen med sentrum i Kristiansand kom også i 1962, og i 1972 ble Nord-norsk avdeling opprettet i Tromsø. Fra da av kom også Østlandsavdelingen, og NBF fungerer nå som en paraply-organisasjon for 6 lokalavdelinger med tilsammen 965 medlemmer.

Nylig ble Norsk Botanisk Forenings 50 års jubileum feiret. Telemark Botaniske Forening, som av forskjellige grunner har valgt å stå utenfor NBF, vil med dette få lov til å gratulere med sin første 50 års virksomhet. Vi håper at den botaniske aktiviteten, som med NBF også kom til å trekke med en mengde amatører rundt om i vårt vidstrakte land, kommer til å vokse og gro. Det er vårt håp at det botaniske arbeidet i Norge vil fange opp interesserte mennesker rundt om og bringe dem sammen til felles gleder og opplevelser med blomster og natur.

Takk for 50 års virke for norsk botanikk, og gratulerer med jubiléet!

HVA SKJEDDE PÅ ÅRSMØTET?

Det skjedde ingenting spesielt og dramatisk, men for alle dere som ikke var der, kan vi fortelle at foreningen synes å ha god økonomi fortsatt, at det har vært stor aktivitet i året som gikk og at valget fikk følgende utfall:

Formann: Roger Halvorsen

Kasserer: Bjørn Lervik

Styremedlemmer: Liv Schiemann og Karl S. Eriksen

Flora-atlas: Kjell Thowsen

Valgkomité: Leena Thorbergesen, Jan Erik Tangen
og Øyvind Skauli.

Det ble orientert litt om arbeidet med "Flora-atlas for Telemark" og det ble enighet om å ta dette opp på et seinere møte til vinteren. (Se programmet!)

Det var foredrag av professor Rolf Y. Berg fra Botanisk Museum på Tøyen. Hans foredrag om floraen i Gudbrandsdalens bekkekløfter var, som en møtedeltager sa det, forbilledlig! Det var faglig sett meget godt, det ble framført i en meget behagelig form selv for den minst latinkyndige amatør, og bildematerialet som fulgte foredraget var utsøkt og satt sammen på en fortreffelig måte. Her var det innbydende landskapsbilder over bekkekløfter hvor man så ble dratt inn i et vilt, frodig og variert miljø. Her ble man så presentert en ramme av arter som finnes her, før spesialitetene og godbitene, de Gudbrandsdalske huldreplantene, ble servert oss, først på avstand og så i form av nydelige nærbilder.

Maten smakte godt etter en slik appetittvekker. At ikke flere enn 27 hadde funnet veien til Brevik, er synd. Der gikk man glipp av et innbydende og meget godt foredrag. Vel møtt neste årsmøte og på alle arrangementer før dette!

CLEMATIS SIBIRICA. SKOGRANKE.

Etter J. Lid's flora.

FLORA-ATLAS FOR TELEMARKE.

I løpet av 1985 har foreningen kommet godt i gang med arbeidet med flora-atlasprosjektet. For dem som ikke vet hva dette dreier seg om, kan vi fortelle at TBF har begynt arbeidet med å lage en oversikt over utbredelsen av en rekke plantearter i fylket vårt. Det er arter som er svært sjeldne på landsbasis eller arter som er uvanlige hos oss i Telemark, men som ellers i landet kan ha en vid utbredelse.

Hensikten med arbeidet er at vi i TBF skal få samlet inn mest mulig viten om disse artenes utbredelse i fylket til bruk for Telemark fylkes miljøvernnavdeling. En del av artene er i dag svært truede eller inngår i typer av plantesamfunn som er truet. Det er dessuten tatt med arter som i dag ikke er akutt truet, men som synes så utsatt at det er grunn til å være i en slags beredskap.

Foreløbig er rundt 125 arter tatt med, men flere vil komme til. Noen vil vel kanskje også bli tatt av lista.

Flora-atlasarbeidet startet først med at vi samlet inn opplysninger om artene blant en rekke av foreningens medlemmer. Det viste seg snart at det var mye å hente her, og mange av opplysningene vi fikk inn, var nye i forhold til det materialet som ligger inne f.eks. ved Botanisk Museum på Tøyen. Nå har vi også fått anledning til å ta med det materialet vi kan få gjennom allerede etablerte botaniske institusjoner. Det er også gjennom den tida vi har drevet med ekskursjoner i TBF, blitt funnet en hel rekke fine lokaliteter og sjeldne arter.

Arbeidet er lagt opp slik at hver art får sitt eget prikk-kart med en tilhørende liste med lokalitetsangivelser. Disse er satt opp med kartreferanser, såkalte koordinater iflg. M 711 kartverket til NGO og med andre nødvendige opplysninger om voksested, finner, årstall o.s.v. Se forøvrig eksemplene!

Vi vil i tiden framover forsøke å leite fram gamle lokaliteter for å se om artene vi har på lista fortsatt kan finnes der hvor de fantes for mange år siden.

Et slikt atlasprosjekt inneholder mye spennende materiale og vil kunne misbrukes om det kommer i urette hender. Det er fortalt skrekkehistorier om misbruk av opplysninger om sjeldne planter. En blomsterinteressert som engang besøkte Botanisk Museum i Oslo for å se gjennom samlingene, ble siden sett som selger av marisko, *Cypripedium calceolus*, etter at han hadde ribbet en del lokaliteter for sitt innhold.

Mange arter i Norge finnes i et så lite antall at de knapt tåler besøk av botanikere p.g.a. faren for nedtråkking. Derfor sier det seg selv at forvaltningen av innsamlede opplysninger om sjeldne planter ikke vil eller kan bli spredt og publisert til kunnskap for alle og enhver. Noen av artene bør få absolutt ro på sine få lokaliteter. Så får vi håpe at framtida i stedet vil føre til at artene sprer seg i den grad at folk flest med interesse for planter kan få ta del i den opplevelsen det er å se artene der de hører hjemme, om det så er i en gammel tung granskog, på en rikeng eller i en frodig kalkfuruskog.

Roger H.

Litt senere mot våren, når skrivearbeidet er avsluttet for året, vil det foreligge lister over medtatte arter til atlasen, med øvrige opplysninger for den interesserte som vil være med og yte bidrag til atlasen. Bare la oss høre fra deg!

Kjell T.

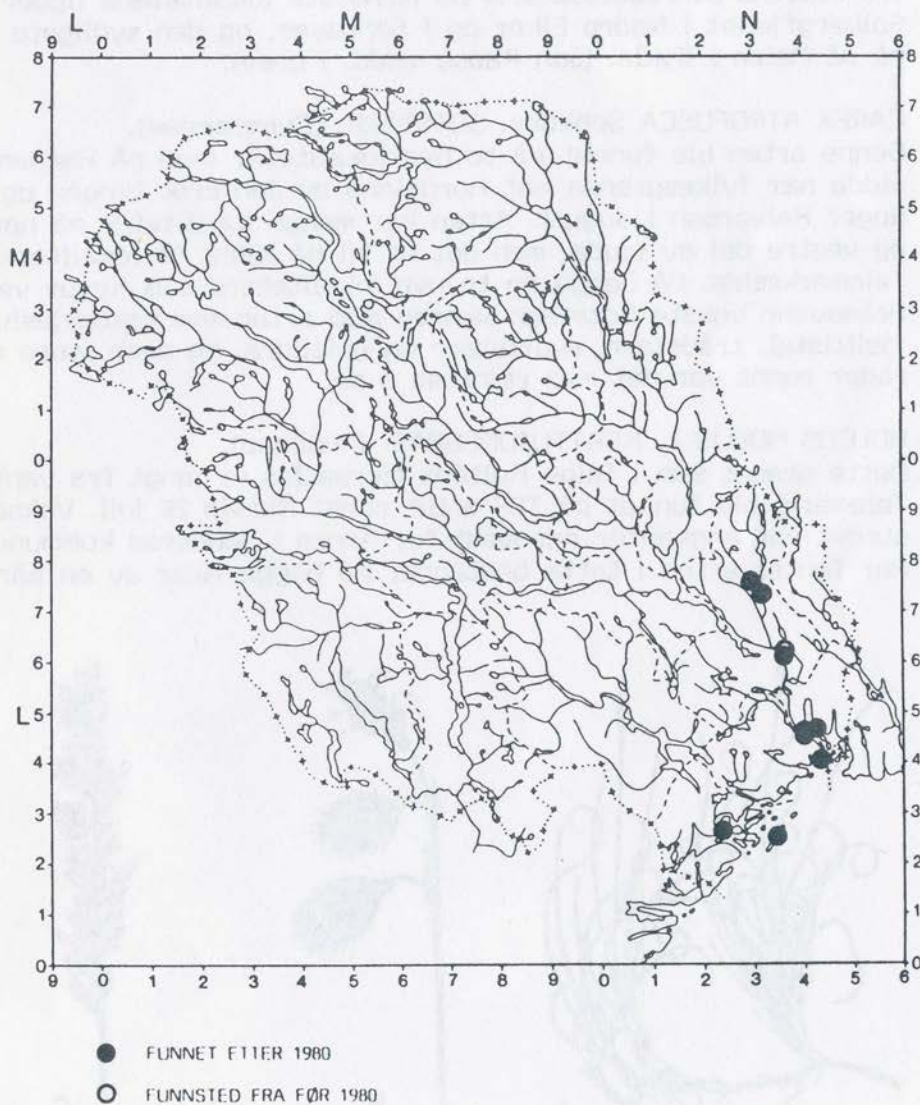
109-15-1. ECHINUM VULGARE L. ORMEHODE.

-
NI 418 463	PORSGRUNN. Sandøya ved Brevik. Ved veien fra kommunebrygga til Dikken, nær bebyggelsen. 11.6.1981. IBF. Kjennes fra Sandøya i F.Gr.
NI 358 614	SKIEN. Bak korslinen ved Skienselva hvor den holder seg årvisst i mengder. 28.6.1981. KI. Kjennes også fra F.Gr.
NI 299 755	SKIEN. Stulen. Ved veien til Blåsa. 4.7.1981. KI.
NI 322 731	SKIEN. Mo kraftstasjon. På åpen plass innerst ved Slettevannets østgående arm. 4.7.1981. KI.
NI 354 628	SKIEN. Follestad jernbanestasjon. 16.7.1951 og 25.6.1964. OS.
NI 240 262	KRAGERØ. "Bratten". ved bryggene der veien går på skrenten over ved Tangen Verft. Gammel ballastplass. 16.6.1985. RH og I. Ouren. F.Gr.
NI 344 254	KRAGERØ. Jomfruland, i fyrhagen ved fyrmesterboligen. 30.7.1985. RH.
NI 40 45	BAMBLE. Gjermundsholmen (Crottholmen), flere steder på begge sider av brua, både på fastlandet og på holmen. Også flere steder på sydenden. 21.7.1985. RH.
NI 399 458	BAMBLE. Stathelle. i veikanten ved brotorget. 21.7.1985. RH. F.Gr.
NI 40 46	PORSGRUNN. Brevik. På (Sylter-)øya flere steder, bl.a. i store mengder i brattveggen mot sør. 1985. RH. F.Gr.
NI 432 399	BAMBLE. Langesund. Flere steder helt sør i byen, bl.a. ved parkeringsplassen ved Furustranda. 1985. RH.
NI 429 408	BAMBLE. Langesund. Gode bestander på østre side av krysset hvor veien går til gamle Stathellevei og nye Stathellevei. 21.7.1985. RH.

Boraginaceae Rubladfamilien

ECHIUM VULGARE

ORMEHODE

NYFUNN:

NYE OG SPENNENDE FUNN AV PLANTER I TELEMARK I ÅRET SOM GIKK.

CAREX RUPESTRIS All. BERGSTARR. (Cyperaceae).

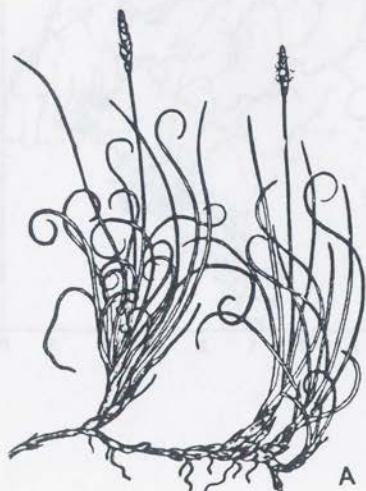
I juni ble denne arten funnet i Skien kommune på en stor og rik lokalitet. Denne starren som i fjellet ofte regnes som reinrosas faste følge, fikk dermed en ny sørgrense i Norge om man kan tro Hulténs utbredelseskart. De nærmeste lokalitetene ligger på Solbergfjellet i Nedre Eiker og i Sandsvær, og den sydligste til nå på Meien i Bykle. (Jon Kaasa medd. i brev).

CAREX ATROFUSCA Schkuhr. SOTSTARR. (Cyperaceae).

Denne arten ble funnet på to nye lokaliteter inne på Hardangervidda nær fylkesgrensa mot Hordaland av Jan Erik Tangen og Roger Halvorsen i august. Arten har mange lokaliteter på nordre og vestre del av vidda, men det er til nå kjent få lokaliteter på Telemarkssida. På begge de to nye lokalitetene som ligger ved Holmavann vokste Sotstarr sammen med arter som kastanjesiv, fjelltistel, trådstarr, svartstarr og gulsildre, og over store områder rundt var det mye reinrose å se.

HOLCUS MOLLIS L. KRATTLODNEGRAS. (Poaceae).

Dette graset som i følge Hulténs floraatlas er langt fra vanlig i Telemark, ble funnet på TBF's tur rundt Norsjø 28 juli. Voksestedet var engkanter nordvest for Årnes i Sauherad kommune. Her fantes arten i tette bestander på begge sider av en gårdsvei.

A

B

C

NEOTTIA NIDUS-AVIS (L.) Rich. FUGLEREIR. (Orchidaceae).

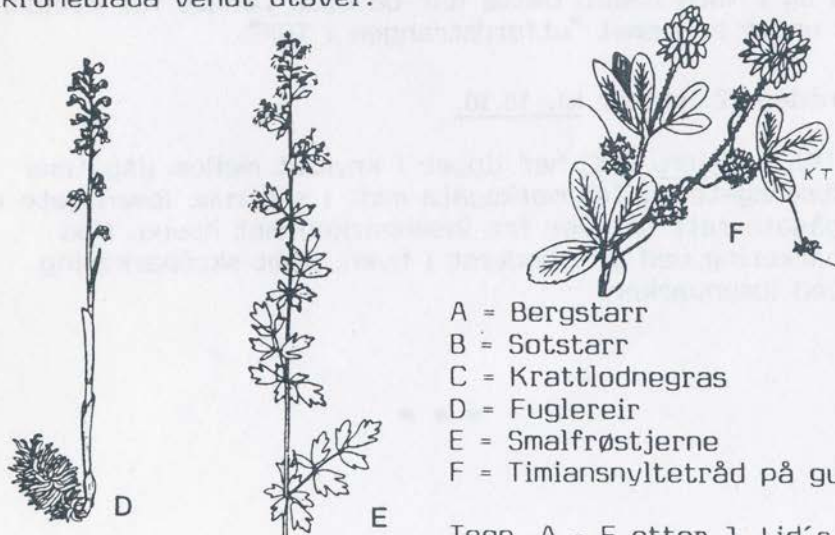
Fuglereir ble påvist i Skien av Engebret Doksrød til Kjell Thowsen. Det dreier seg om gamle lokaliteter som i sin tid (1938 og 1942) ble funnet av Pål K. Haugsjå bl.a. Arten vokser her i tett granskog uten særlig undervegetasjon og det ble talt opp i alt 19 eksemplarer fordelt på to vel adskilte lokaliteter.

THALICTRUM SIMPLEX L. SMALFRØSTJERNE. (Ranunculaceae).

Smalfrøstjerne ble i sommer funnet på en ny lokalitet i Skien av Kjell Thowsen og Roger Halvorsen. Arten er tidligere kjent fra Kragerø og tre steder i Skien kommune. Det nye voksestedet lå ikke langt unna to av de tidligere kjente i Skien. Smalfrøstjerne er i følge Hulténs atlas sine nærmeste voksesteder ved Drammenskanten, men det kan nok ha kommet en del til i årene etter denne (1971).

CUSCUTA EPITHYMUM (L.) L. TIMIANSNYLTETRÅD. (Convolvulaceae).

Timiansnyltetråd ble funnet på TBF's tur 28 juli i Mælum. Den vokste på en grasbakke som er utsatt i forbindelse med anleggsarbeide. Forekomsten var relativt stor, og timiansnyltetråd vokste på bl.a. dunkjempe, gullkløver, knoppurt og ryllik. Timiansnyltetråd er mye spinklere enn sin nære slektning neslesnyltetråd, og skiller seg fra denne ved at griffelen er dobbelt så lang som kapselen. Den har oftest 5-tallsblomster mot neslesnyltetråds 4-tallsblomster, og i tillegg har disse artene såkalte bikroneblad inne i krona. Hos timiansnyltetråd er disse innoverbøyde og lukker derved svelget på krona. Hos neslesnyltetråd er bikroneblada vendt utover.

- A = Bergstarr
 B = Sotstarr
 C = Krattlodnegras
 D = Fuglereir
 E = Smalfrøstjerne
 F = Timiansnyltetråd på gullkløver

Tegn. A - E etter J. Lid's flora.

Så er vi igang med et nytt år og med et nytt program. Foreløpig har vi satt opp bare tre møter, fram til mars, men vi har flere på planen før utesesongen starter opp med blåveisblomstringsturen først i mai. Vi har planlagt et møte med bilder fra medlemmenes utenlandsturer, et møte om floraen i Grimsdalen på Dovre og et møte vi har kalt "Jeg velger meg...". Det etter februar får vi komme tilbake til, men vi håper da også å få til et møte utenfor Grenland, gjerne i samarbeid med andre lag eller foreninger.

Skulle da også noen fortsatt ha lyst til å bringe med seg hjembakst til møtene, er både vi i styret og medlemmene mer enn glade for det.

SÅ VAR DET PROGRAMMET!

"UTFERDSTRANGEN".

Utlandet har lokket mange på ferie, og for den som har interesser også utenfor badestrender og spisesteder, vil slike turer vel alltid føles for korte. Vi har kunnskap om at foreningsmedlemmer har vært på Øland, i Sør-Frankrike, på Madeira, i Alpene og i Nord-Italia. Dette blir da også temaet for kvelden, samlet under begrepet "utferdstrangen i TBF".

TID: Onsdag 22. januar kl. 18.30.

STED: DNC i Skien. DNC her ligger i krysset mellom gågatene Ibsensgate og Telemarksgata midt i sentrum. Ibsensgate er gågata rett sørover fra Ibsenparken mot havna. God parkering ved EPA nederst i byen, samt skråparkering ved Ibsenparken.

* * *

"GRIMSDALEN PÅ DOVRE".

Dovre blir man aldri ferdig med. Få av oss har kanskje vært i Grimsdalen som ligger sør-sørøst av Hjerkinns hvor vi tilbrakte noen herlige dager for to somre siden. Hit blir vi tatt med i et foredrag ved TROND SCHUMACHER for å oppleve den rike og uvanlige floraen i Dovreområdet.

Vi kan love en flora full av godbiter som noen sikkert vil kjenne igjen og minnes med glede. Kan hende får vi etter Schumachers foredrag større forståelse for teoriene om norsk fjellfloras tilkomst, om man kan si det slik.

TROND SCHUMACHER har til daglig sitt arbeidssted ved Botanisk institutt på Blindern, og han har i flere år nå fungert som formann i Østlandsavdelingen av Norsk Botanisk Forening.

TID: Fredag 7. februar kl. 18.30.

STED: Eidangerhallens samfunnsavdeling, Tveten.

"JEG VELGER MEG...".

Her blir det kortere foredrag av foreningens egne medlemmer over små selvvalgte emner. Kanskje får vi vite noe om et naturområde, kanskje får vi se alle Telemarks orkidéer?

I tillegg legger vi opp til litt bedre orientering om "Flora-atlas for Telemark". Da vil vi gjerne ha noen tanker dere måtte gå med vedrørende dette arbeidet.

TID: Onsdag 19. februar kl. 18.30.

STED: DNC i Porsgrunn. Opp mellom DNC og Parkrestauranten.

Vel møtt til møtene!

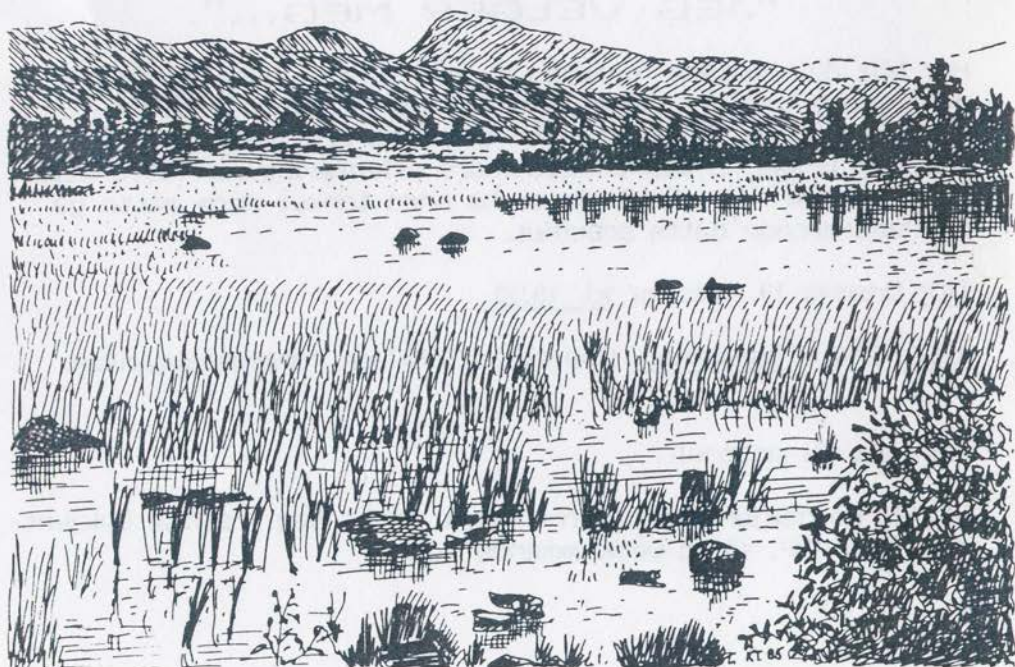
Har du en bekjent som gjerne kunne tenke seg å stifte bekjentskap med TBF, så ta vedkommende med!

SOMMEREKSKURSJONEN.

Telemarks flora oppviser den ene overraskelsen etter den andre, det har de siste åra vist. Gulveis, hvit skogfrue, skogsøtgras og mange andre arter er funnet som nye for fylket eller på nye lokaliteter. Floraen veksler i et utrolig mangfold, huser rundt 25 orkidéarter og inneholder arter fylket er aleine om her i landet. Nå har vi lyst til å bruke noen dager i sammenheng for å se nærmere på denne floraen, men denne gangen vil vi til områder vi sjelden besøker. Vi har valgt oss Rauland som base for streif rundt i kommunene Vinje og Tinn. Her vil vi besøke gamle, kjente og "glemte" lokaliteter og nye og "urørte" plasser for å se hva vi kan få ut av dette.

Målene er bl.a. Rauland med Torvetjønn, Møsvannstangen, Rjukan og Svineroi. Rundt om i disse områdene finnes godjordslier, høystaudeenger, bekke- og elvekløfter og nordvendte fuktige barskoger på kalkgrunn. Vi kan love mye fint, og vi håper også å finne riktig mange lokaliteter av arter vi er spesielt interesserte i m.h.t. flora-atlasen.

Det vil komme en innbydelse med neste Listéra eller før, men regn med turen i andre uka av juli.

SØTGRAS I TELEMARSK.

Slekten GLYCERIA R.Br.

Av Roger Halvorsen.

For noen av oss er grasartene noe spesielt. Gras skiller seg fra siv og halvgras blant annet ved at de er utstyrt med leddknuter på stråa, som er hule. Det er dessuten flere andre forskjeller, men det skal vi ikke komme inn på her.

De siste ti åra er det gjort to spennende nyfunn av gras i Telemark, og begge hører inn under slekta søtgras, *Glyceria*. Dermed er antallet *Glyceria*-arter i Telemark kommet opp i fem. De to nye artene er skogsøtgras, *G. lithuanica*, og buesøtgras, *G. declinata*. Dessuten fant TBF sommeren 1985 igjen en av de ytterst få gamle lokalitetene i Norge av sprikesøtgras, *G. plicata*, ved Kragerø. *G. plicata* er kjent på gamle lokaliteter i Porsgrunn og er dessuten rapportert fra Bamble (Dyring: Flora Grenmarenensis). Disse lokalitetene vet man i dag lite om, bortsett fra den gamle angivelsen fra Porsgrunn jernbanestasjon hvor arten var kjent, nå er bygget ned. Rune Halvorsen har omtalt dette i en artikkel i *Blyttia* (Halvorsen & Fagernæs 1980). Det som sikkert er for Telemarks vedkommende når det gjelder *Glyceria*-slekten, er at tre av slektas arter nå er kjent fra fylket med bare en sikker lokalitet hver. Dette gjelder skogsøtgras, sprike-søtgras og buesøtgras. De to øvrige artene, mannasøtgras, *G. fluitans*, og kjempesøtgras, *G. maxima*, har en videre utbredelse i fylket. Mannasøtgras er den vanligste arten, og den finnes over store deler av fylkets lavere egner. Kjempesøtgras er rapportert fra flere lokaliteter fra Kragerø og opp til Skien. Der den dukker opp, vil den ofte danne tette bestander, som f.eks. i Frednes i Porsgrunn.

SKILLEKARAKTERER.

Å holde disse fem *Glyceria*-artene fra hverandre er i grunnen ikke noe uoverstigelig problem.

KJEMPESØTGRAS er et mannshøyt gras som finnes i tette bevoksningsområder i strandsona her og der. De store og fyldige toppene er utstyrt med et utall av brunspettede småaks, ca. 5 mm lange, og dette gir arten et karakteristisk utseende. Bladslirene er breie og flate og har en fin grønnfarge. Toppen er rikblomstra og stivt opprett.

SKOGSØTGRAS er rundt meterhøyt og har en stor åpen topp med slakke greiner. Småaksa hos denne arten er også rundt 5 mm lange. Strået virker mye spinklere enn hos KJEMPESØTGRAS. Voksestedet er skogbunn hvor det er mye fuktighet. På sin lokalitet ved Notodden vokser den i svært rik og fuktig sumpskog. (Pers. med. Odd Vevle).

De tre siste artene kan ved første øyekast lett forveksles, særlig da BUESØTGRAS og MANNASØTGRAS. På sitt voksested ved Langesund vokser disse to artene sammen i ei våt grøft, og det var bare en tilfeldighet som gjorde at BUESØTGRAS ble funnet. Ved seinere besøk har jeg måttet leite mye mellom MANNASØTGRAS for å finne igjen BUESØTGRAS.

Det er ytterst "små" skillekarakterer bokstavelig talt som skille de to artene, men de er likevel tydelige nok. Med små mener jeg at de viktigste skillekarakterene sitter i formen på inneragna (se tegninger) og tydelig sees i ei lupe. SPRIKESØTGRAS er noe annerledes i utseende ved at småaksa virker spinklere og mindre, og greinene spriker mer ut til siden. Antall greiner i nedre greinkransen er til vanlig høyere enn hos de to andre artene.

Inneragnas form.

Tydeligst skiller kanskje disse tre artene seg fra hverandre i formen på inneragna. Den er hos MANNASØTGRAS jevnt tilspisset, hos SPRIKESØTGRAS er den nærmest tvert avkuttet og noen ganger fint småtannet. BUESØTGRAS har en inneragne som på en måte ligger mellom de to andre artenes. Kanten øverst er avrundet i hovedformen, men den er utstyrt med tydelige tenner, ofte tre i tallet. Inneragna har tydelige nerver og en tydelig hinnekant øverst.

STATUS.

SPRIKESØTGRAS regnes som en av Norges aller sjeldneste plantearter og er akutt truet på landsbasis. Dette skyldes nok, skriver Rune Halvorsen og Kari Fagernæs, at voksestedene som passer arten, stadig blir færre. Ved Kragerø vokser arten i dag i en engkant hvor enga innenfor blir slått. Av de øvrige lokalitetene for denne arten er i allefall den gamle ved Porsgrunn jernbanestasjon ganske sikkert bygd ned, mens det fortsatt burde være muligheter for at arten har fristeder på de gamle lokalitetene under Borgeåsen og i Hovenga i Porsgrunn. Her oppga Dyring (1911) at den skulle vokse, og han antydte dessuten at den muligens fantes ved Havsund i Bamble.

BUESØTGRAS ble funnet på sin vel vestligste lokalitet i Norge i 1980 ved Langesund i Bamble. Den ble oppdaget belagt ved Botanisk Museum i Oslo under MANNASØTGRAS av Per Størmer i 1948 og etter dette "første" norske funnet er den siden blitt funnet på en rekke lokaliteter fra Oslo til Tjølling i Vestfold. BUESØTGRAS er svært lik MANNASØTGRAS ved første øyekast, og dette er nok grunnen til at den så lenge ble oversett i norsk flora. Ja, det er vel grunn til å tro at den fortsatt blir oversett.

MANNASØTGRAS er svært vanlig i de nedre delene av Telemark og har en vid utbredelse i Norge.

SKOGSØTGRAS er omfattet med en viss interesse. Den er langt sjeldnere vanlig og har sin hovedutbredelse på Østlandet fra Oslo og nordover mot Trøndelag. I tillegg er den nå funnet på Vestlandet (Berthelsen 1981). Den trives som nevnt i fuktig skog, og slike lokaliteter som den vokser i ved Notodden, fuktig oreskog, skulle det være muligheter for å finne mange steder rundt om i fylket vårt.

KJEMPESØTGRAS finnes i kystnære områder i Grenlandsområdet, og den finnes også i tilknytning til salt eller brakt vann.

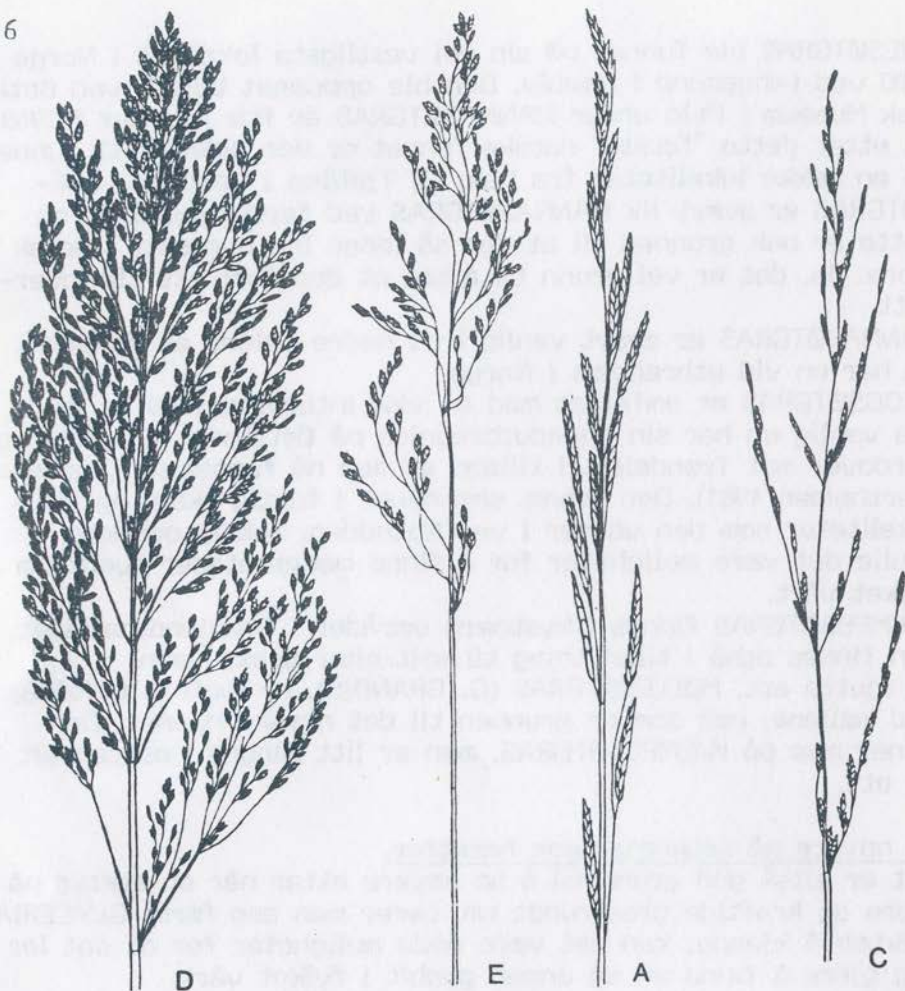
En sjette art, MØLLESØTGRAS (G. GRANDIS), er innført tilfeldig ved møllene, noe som er grunnen til det norske navnet. Den likner mye på KJEMPESØTGRAS, men er litt mindre i nesten alt og ett.

Se nøyere på søtgrasartene heretter.

Det er altså god grunn til å se nøyere etter når en støter på store og kraftige gras rundt om. Lærer man seg først GLYCERIA-slekten å kjenne, kan det være gode muligheter for at det lar seg gjøre å finne en og annen godbit i fylket vårt.

litteraturliste:

- Berthelsen, B. 1981: Skogsøtgras, *Glyceria lithuanica*, en østlig ny art i Vest-Norges flora. *Blyttia* 39, h.1.
- Dyring, J. 1911: Flora Grenmærens. *Nyt magasin for naturvitenskaperne*.
- Halvorsen, Rune & Fagernæs, Kari E. 1980: Sjeldne og sårbare plantearter i Sør-Norge II. Sprikesøtgras *Glyceria plicata*. *Blyttia* 38, h.3.
- Lid, J. 1963: Norsk og svensk flora. Det norske samlaget.
- Størmer, P. 1948: *Glyceria declinata*, new to Norway. *Blyttia* 6, h.2.
- On *Glyceria declinata*. *Blyttia* 9, h.1.

TOPPER, SMÅAKS OG INNERAGNER AV GLYCERIA.

A = *G. FLUITANS*. MANNASØTGRAS.

B = *G. DECLINATA*. BUESØTGRAS.

C = *G. PLICATA*. SPRIKESØTGRAS.

D = *G. MAXIMA*. KJEMPESØTGRAS.

E = *G. LITHUANICA*. SKOGSØTGRAS.

F = *G. GRANDIS*. MØLLESØTGRAS.

Tegninger etter J. Lid's flora.

B

F

D

E

C

B

A

A

B

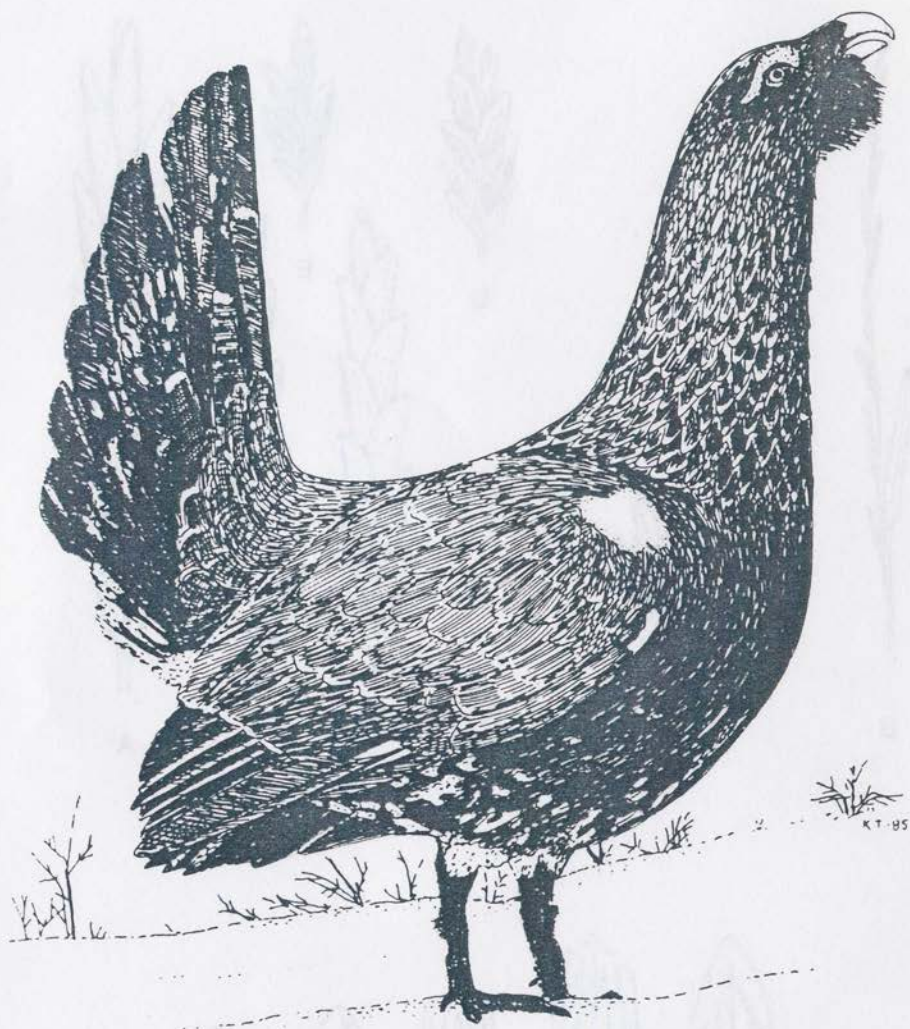
C

D

E

Vinteren er ikke botanikerens beste årstid, men etter vinter kommer vår, den livgivende sevjen stiger igjen i trærne og de første markblomster viser seg så snart snøen er borte, om de i det heletatt kan vente. Tysbasten kan jo f.eks. ikke det. Tiuren, furuskogens trollfugl venter ikke med å akkompagnere vårens komme til snøen er borte eller til at tysbast og krekling blomstrer.

Kjell T.

TIL DE MEDLEMMENE SOM IKKE HAR BETALT KONTINGENT FOR 1985!

Med denne vår første utsendelse av Listéra sender vi også med en postgiroblankett for medlemskontingenten 1986 som fortsatt er 30.- kr for hovedmedlemmer og 10.- kr for familiemedlemmer og skoleelever.

Nå er det meget store flertall av medlemmene svært flinke til å betale kontingenten kvikt til glede for kassereren. Imidlertid er det noen som ikke har betalt i det hele tatt for 1985. Vi ber dere derfor om at dere gir oss et lite hint om hvorvidt dere fortsatt vil være med som medlemmer eller ikke.

For dere dette gjelder, er det på innbetalingsblanketten satt en sum som tilsvarer kontingenten for både 1985 og 1986. Hører vi ikke noe fra dere den nærmeste tida, opphører rimeligvis utsendelsen av programmene.

Styret.

Postboksadresse.

Foreningen har leiet seg postboks for mulig returpost og annet. Se adresselista. Men selvfølgelig går det bra å sende brev til styrets medlemmer fremdeles!

ADRESSER OG TELEFONER:

-
- POSTBOKS: Telemark Botaniske Forening, Postboks 625,
Stridsklev, 3901 PORSGRUNN.
- FORMANN: Roger Halvorsen, Safirvn. 41, 3900 PORSGRUNN.
Tlf. 035 - 12557
- KASSERER: Bjørn Lervik, Rådyrvn. 84, 3900 PORSGRUNN.
Tlf. 035 - 57402
- STYREMEDL.: Liv Schiemann, Steinstuvn. 7, 3700 SKIEN.
Karl S. Eriksen, Badevn. 6, 3970 LANGESUND.
Tlf. 035 - 73145
- FLORA-ATLAS: Kjell Thowsen, Magnusgt. 1 B, 3700 SKIEN.
- POSTGIROKONTO: 3272 788

INNHOOLD:

-
- Side 2 Listéra. Introduksjon.
- 3 Norsk Botanisk Forenings jubiléum.
- 4 Årsmøtet 1985.
- 5 Flora-atlas for Telemark. Informasjon.
- 8 Nyfunn.
- 10 Inneprogrammet vinteren 1986.
- 12 Sommerekskursjonen 1986.
- 13 Søtgras i Telemark. Av Roger Halvorsen.
- 19 Adresser og telefoner.
-